

ՖՈՒՆԿՑԻԱ

§ 1. ԹՎԱՅԻՆ ՖՈՒՆԿՑԻԱՆԵՐ: ՖՈՒՆԿՑԻԱՅԻ ԳՐԱՑԻԿ

1. Փոփոխական մեծություններ, նրանց հատկությունները և գրաֆիկները

D որոշման տիրույթով և E արժեքների տիրույթով f ֆունկցիան անվանում են նաև D բազմության արտապատկերում E բազմության վրա: Կարելի է ասել, օրինակ, $f(x) = \sqrt{1-x^2}$ բանաձևը տալիս է $[-1;1]$ հատվածի f արտապատկերումը $[0;1]$ հատվածի վրա: Այսպիսով, «ֆունկցիա» և «արտապատկերում» բառերը հոմանիշներ են:

Հաճախ դիտարկում են այնպիսի ֆունկցիաներ (արտապատկերումներ), որոնց որոշման տիրույթը կամ արժեքների տիրույթը թվային բազմություններ չեն: Այդպիսի օրինակների, ըստ էության, դուք արդեն հանդիպել եք երկրաչափության դասերին: Օրինակ, բազմանկյան մակերեսը մակերեսների չափման տվյալ միավորի դեպքում ֆունկցիա է, որի որոշման տիրույթը հարթության բազմանկյունների բազմությունն է, իսկ արժեքների տիրույթը՝ ոչբացասական իրական թվերի բազմությունը (գրո մակերես ունեն «վերասերված բազմանկյունները», օրինակ՝ հատվածը):

F պատկերը F' պատկերին փոխանցող շարժումը (նմանության ձևափոխությունը) նույնպես արտապատկերում է (ֆունկցիա է). որոշման տիրույթը F պատկերն է, արժեքների տիրույթը՝ F' պատկերը: «Արտապատկերում» հասկացությունը մաթեմատիկայի հիմնական հասկացություններից է: Նրա միջոցով կարելի է ֆունկցիան սահմանել այսպես.

D որոշման տիրույթով և E արժեքների տիրույթով ֆունկցիա կոչվում է D բազմության այնպիսի արտապատկերումը E բազմության վրա, որի դեպքում D բազմության յուրաքանչյուր տարրի համապատասխանում է E բազմության մեկ որոշակի տարր, իսկ E բազմության յուրաքանչյուր տարր համապատասխանեցված է D բազմության որևէ (գոնե մեկ) տարրի: